

HÁLÓZATI ALKALMAZÁSOK AZ OKTATÁSBAN

E-LEARNING A MAGYAR ÉS KÜLFÖLDI KÖZOKTATÁSBAN

Wéber Kati, weber@tvnetwork.hu

II. Rákóczi Ferenc Főv. Gyak. Közgazdasági Szakközépiskola

Miért szükséges az e-learning?

A világ egyre gyorsabban halad az elektronikus eszközök használatának irányába. A telefon, a szórakozást szolgáló eszközök, az órát, a külső, belső hőmérőt, barométert magába foglaló eszközök elektronikusak. Alig van az életnek olyan területe, ahol ne találkoznánk digitális eszközökkel. Természetes, hogy az oktatás nem maradhat le ezeknek a megismertetésében és használatában, mert ugyan a tapasztalat azt mutatja, hogy az ifjúság sokkal fogékonyabb az új technikára, mint az idősebb korosztály, de ha nem tanítjuk módszeresen, akkor valószínűleg nem is fogja alaposan ismerni a használatát. Magától értetődő, hogy nem csak az eszközök használatáról van szó. A technikailag megváltozott világ újfajta szemléletet igényel, és hol kellene ezt kialakítani, ha nem az iskolában. Ha nem így teszünk, akkor a világtól elmaradó embereket nevelünk. Az üzleti élet, de a közigazgatás is fölkészült embereket vár. Egyre gyorsabban terjed az automatizált, papírmentes iroda, a workflow. Ha az alapokat, az elektronikus levelezést, a szövegszerkesztést, táblázatkezelést, internet-használatot megtanítjuk, még igen keveset tettünk azért, hogy az iskola ne potenciális munkanélkülieket termeljen. Ez még nem e-learning, hanem az alapfokú informatika tanítása.

Az e-learning elektronikus tananyagot tételez föl, ami nem azonos, ill. jó lenne, ha nem lenne azonos a papírra nyomott tananyag képernyőn megjelenített változatával. Az elektronikus tananyag szemléletében és módszereiben más, mint a hagyományos tananyag. Kreativitásra serkent, interaktív, fölhasználja a technika aktuális lehetőségeit. Ha a diák nem monoton szöveget olvas, hanem képekkel, zenével segítik a tananyag megértését és bevésését, ha saját maga működhet közre az eredmény elérésében, akkor könnyebben és eredményesebben sajátítja el a tananyagot.

Az e-learning föltételei

Hardver

Elektronikus eszközök nélkül természetesen nem valósulhat meg az e-learning. Az iskolákat föl kell szerelni számítógépekkel, projektorokkal, CD- és DVD-írókkal és lejátszókkal. Nem hiányozhat a számítógépes hálózat sem.

Szoftver

A tanulást segítő eszközök, a CD-k, DVD-k, az elektronikus tananyagok szintén elengedhetetlenek az e-learninghez. Ne feledkezzünk el a már korábban is használt, de még ma is szükséges hang- és videokazettákról sem.

Számítástechnikáról lévén szó fontos megemlíteni a biztonságtechnikát is, a vírusvédelmet, tűzfalat, spamszűrést.

Nem csak szoftverrel kell megoldani, de a biztonságtechnikához tartozik az is, hogy védeni kell az eszközöket a rongálástól, a lopástól, térfigyelő rendszerre, egyéb érzékelőkre van szükség.

Az oktatásirányítás elkötelezettsége, koncepció szükségessége

Egy-egy iskola egyedül nem foghat bele az e-learningbe, mert akkor elszigetelten dolgozik, tanít, a diákjai pedig más világban élnek, mint a többi iskola tanulói. Az e-learninghez ugyanúgy az oktatásirányítás elkötelezettsége és koncepciója szükséges, mint például a Nemzeti alaptanterv bevezetéséhez. Az oktatásirányításnak kell elől járnia a szemlélet átalakításában. Ez nem az a terület, ahol alulról kell várni a kezdeményezést. Az iskolák hardverrel, szoftverrel, hálózati kapacitással, e-tananyaggal való ellátásához a koncepción túlmenően az oktatásirányításnak anyagilag is hozzá kell járulnia, mert csak így biztosítható az iskolák közel azonos színvonala. Nagyon fontos, hogy a fejlesztés folyamatos legyen, ne legyenek megtorpanások. Különösen fontos, hogy a kisvárosok, falvak iskoláinak technikai és intellektuális színvonala ne maradjon el a nagy településektől.

Nem kis feladat hárul az iskolai könyvtárakra, ahol szintén folyamatosan kell fejleszteni a technikai és szellemi föltételeket, hogy a könyvtáros mind a tanároknak, mind a diákoknak segíteni tudjon a fölkészülésben. A könyvtárosnak tisztában kell lennie a központi szolgáltatásokkal, az elektronikus dokumentumok, az e-tananyagok forrásával. Miután a világon mindenhol csökken a kultúrára, oktatásra fordítható pénz, ott kell takarékoskodni, ahol lehet, márpedig a központi szolgáltatások használatával nagyon jól lehet.

Az oktatásirányításnak az iskolai könyvtárak ügyében is nagy cselekvési területe van. Ha az irányítók hangsúlyozzák az iskolai könyvtárak fontosságát, és ez mind a koncepcióban, mind a források biztosításában kifejeződik, nagyot lépünk előre.

Itt is szeretném a figyelmet a kistérségekre irányítani, ahol még inkább fontos a technikailag, szellemileg jól fölkészült könyvtár, hiszen egy kistélepülésen nincs nagy választék a lehetőségekben. Lehet akár nyilvános és iskolai könyvtár együttesen is. A fontos, hogy motorként működjön, ahol minden érdeklődő könnyen, gyorsan megkapja a választ a kérdésére. Ez pedig gyors internet és fölkészült könyvtáros nélkül nem megy.

Tanári fölkészültség

A tanároknak technikailag, módszertanilag és pedagógiailag föl kell készülniük az elektronikus eszközök, tananyagok, az internet használatára. Segíthet ebben az iskolai belső továbbképzés, de nagy szükség van jól fölépített tanfolyamokra is. Az első lépés természetesen az alapszoftverek használatának elsajátítása (szövegszerkesztés, táblázatkezelés, prezentáció, email, internet), de ezt követnie kell az e-tananyag használatának és készítésének gyakorlata, a pedagógiai és módszertani fölkészülés. Ha a tanár vagy az igazgató egyéni érdeklődésén múlik, hogy használja-e ezeket az eszközöket, akkor szigetek képződnek, ahol új technikával oktatnak, de nem terjed el a korszerű megoldás, a diákok számára pedig nem lesznek átjárhatók az iskolák. Ezért szükséges az oktatásirányítás következetessége minden területen.

Az adminisztráció fölkészültsége

Abban az iskolában, ahol az adminisztrációban is bevezetik az elektronizálást, a tanárok is jobban hajlanak az e-learning alkalmazására, mert a saját adminisztrációs munkájukban átéltek, hogy kis tanulás után mennyivel egyszerűbb, áttekinthetőbb, gyorsabb az elektronikus napló kezelése a hagyományosnál, mennyivel könnyebb a szülővel való kapcsolattartás. Rövidebb ideig tart az éves statisztika elkészítése, az osztályfőnöki adminisztráció. Áttekinthetőbb az iskola működése egy jól szervezett elektronikus rendszeren keresztül. Ma már sok ilyen szoftver van forgalomban.

Külföldi kitekintés

Összehasonlítva a magyar oktatásirányítás és az iskolák helyzetét néhány más országgal, nincs miért szégyenkeznünk. Egy 2005. szeptemberi nemzetközi iskolakönyvtári konferencián (Riga, 2005. szeptember 21-22.) elhangzott előadások alapján sok országban kevésbé van jelen az elektronikus eszközök, tananyag használata, mint Magyarországon.

Ahhoz, hogy az Európai Unió lakói könnyebben összecsiszolódjanak, a lakók rugalmasan vállaljanak munkát más országokban, a diákok könnyebben tölthessenek néhány diákévet az anyaországukon kívül, célszerű az oktatási módszereket összehangolni, mégpedig minél magasabb szellemi és technikai színvonalon. Ehhez közös koncepcióra, szellemi és technikai fejlesztésre van szükség. A munka a kilencvenes évek közepén megindult az EU-ban, amihez Magyarország még tagjelöltként csatlakozott.

A <http://www.eun.org/portal/index.htm> honlap a European Schoolnet oldala, ami kiinduló pontja a különböző, még működő és a már lezárult projekteknek. A European Schoolnet magyar tagja a Sulinet. Tekintsünk át néhány lehetőséget azokból, amit az EU kínál!

Calibrate

http://calibrate.eun.org/ww/en/pub/calibrate_project/home_page.htm

A Calibrate projekt (Calibrating eLearning in Schools) 2005. októberétől 2008. márciusáig tart. Nyolc oktatási minisztérium, köztük hat új tagállam minisztériuma annak érdekében fogott össze, hogy az iskolák egymás között cserélhessék az újonnan fejlesztett elektronikus tananyagokat. Ezzel segítik az új oktatási technológia elterjesztését. Három sikeres programra épül a Calibrate: a CELEBRATE-re (Context E-learning with Broadband Technologies) és az ITCOL/VALNET-re (kooperatív tanulási projekt). A projekt keretében létrehoznak egy elektronikus tananyag-lerakatot, ahol a tagok szabadon kutathatnak és használhatnak föl forrásokat a saját munkájukhoz. A tagországok, Ausztria, Észtország, Magyarország, Litvánia, Lengyelország és Szlovénia összesen tizenhét szervezetet delegált a munkacsoportba.

ESLN: European School Leadership Network

http://community.eun.org/entry_page.cfm?area=1361

Az Európai Iskolavezetők Hálózata lényegében egy továbbképző projekt iskolai vezetők számára. Távoktatási kurzusban szerezhettek, ill. szerezhettek új ismereteket az alábbi témákban:

- * Az európai oktatásirányítás erkölcsi dimenziói (2004. június-december)
- * Európai perspektívák (2005. április-december)
- * Változások Európában (2006. február-október)

A három kurzus célja, hogy a résztvevőknek lehetőségük legyen megvitatni az iskolavezetők szerepét, felelősségét, munkájukat a gyakorlatban. A European Schoolnet és több egyetem irányítja a projektet. Anglia, Belgium,

Ciprus, Hollandia, Magyarország és Svédország vesz részt a munkában, amit az Európai Bizottság a Socrates és Minerva program keretében támogat.

Life: Learning Interoperability Framework for Europe

<http://life.eun.org/sites/life/index.cfm>

Az Európai Tanulási Együttműködési Keret célja, hogy növelje az elektronikus tananyag használatának a hatékonyságát, a szabványok elterjesztését.

Spring Day in Europe

<http://www.springday2006.org/ww/en/pub/spring2006/homepage.cfm>

Az Európai tavaszi nap egy kampányrendezvény a tavasz első napján, ahol az iskolák kicserélhetik az elektronikus tananyaggal kapcsolatos tudásukat, véleményüket, tapasztalatukat. A program lehetőséget biztosít diákoknak és pedagógusoknak regionálisan, nemzeti és nemzetközi platformokon, hogy megvitassák a témát.

Comenius Space

<http://comenius.eun.org/ww/en/pub/comenius/index.htm>

A Comenius egy olyan honlap, amelyen iskolák és más oktatási intézmények hirdethetik a rendezvényeiket, kereshetnek partnert különböző tevékenységekhez. Műhelymunkák, konferenciák, tanfolyamok hirdetését is meg lehet itt találni. Van egy havi hírlevelük is, aminek már 2600 megrendelője van.

Insight: knowledge base for new technology and education

<http://insight.eun.org/ww/en/pub/insight/index.htm>

Az Insight az újonnan fejlesztett elektronikus tananyagok és az ezzel kapcsolatos információk bázisa. Találhatók itt oktatási gyakorlatról, technológiai fejlesztésekről hírek, kutatási jelentések. A legfontosabb dokumentumok az évente frissített országjelentések, valamint az iskolai portrék, innovációs beszámolók.

EUN communities

<http://www.europeanschoolnet.org/ww/en/pub/eun/portals/communities.htm>

Az EUN Communities honlapon tanárok, oktatáspolitikusok, kutatók helyezhetnek el cikkeket, folytathatnak online vitákat, cserélhetnek fájlokat, jeleníthetnek meg web-oldalakat, és ezen tevékenységek során teremthetnek egymással személyes kapcsolatot. Tanárok hospitálhatnak az internet segítségével.

Az oldalt moderátor irányítja, a bejelentkezés jelszóval történik. Az első bejelentkezést regisztráció előzi meg, így taggá válik a bejelentkező.

Mint az eddigiekből látható, az Unió jó lehetőségeket kínál a legfontosabb területeken, és az is látható, hogy Magyarország részt vesz a munkában. Ahhoz, hogy a pedagógusok és rajtuk keresztül a diákok minél többet tudjanak profitálni belőle, szélesebb körben kellene terjeszteni a róla szóló információkat.

További honlapok

www.eden-online.org

<http://elearnmag.org>

<http://elearning.itc.hu/elearning>

www.ejel.org

www.distance-educator.com

www.emtech.net/Distance_Education.htm

www.eduscares.com/seeds/

Európai Távoktatási és E-learning
Hálózat

Elearn Magazine

MTA SZTAKI

Electronic Journal of Elearning

Distance-Educator.Com

linkgyűjtemény

linkgyűjtemény